

Wykorzystanie komputera przy sporządzaniu bibliograficznych zestawień tematycznych - scenariusz lekcji dla szkoły ponadpodstawowej

autor: Ewa Pietrzak nauczyciel bibliotekarz Zespołu Szkół Rolniczych Centrum Kształcenia Praktycznego w Kaczkach Średnich

Czas realizacji: 2 jednostki dydaktyczne

Lekcja z udziałem uczniów szkół ponadpodstawowych

Cele operacyjne (poznawcze) wg B. Niemierki:

Zapamiętanie.

- Uczeń wymienia wydawnictwa, w których może uzyskać informację bezpośrednią oraz przypomni sobie wydawnictwa, w których może uzyskać informację pośrednią.
- Uczeń wymieni elementy opisu bibliograficznego, stosowanego w bibliografii załącznikowej.
- Uczeń przypomni sobie zasady wyszukiwania informacji w komputerowym programie biblioteki szkolnej.

Zrozumienie

- Uczeń, czytając bibliografię załączoną do danej książki, potrafi rozróżnić opisy bibliograficzne poszczególnych wydawnictw (wie, że dany opis dotyczy np. artykułu z czasopisma). W przyszłości będzie więc umiał do niego dotrzeć.
- Uczeń rozumiejąc elementy opisu bibliograficznego wydawnictw o tej samej tematyce lub treści, będzie umiał wybrać dla siebie dokument najbardziej aktualny.

Stosowanie w sytuacjach typowych

- Uczeń potrafi wyszukać informację bezpośrednią z dostępnych w bibliotece wydawnictw (słowników, encyklopedii, podręczników).
- Uczeń potrafi korzystać z informacji pośrednich (katalogów, kartotek bibliograficznych, wydawnictw bibliograficznych), aby wyszukać pozycje na interesujący go temat.
- Uczeń potrafi wyszukać w komputerowym katalogu biblioteki interesujące go pozycje (np. wszystkie książki Adama Mickiewicza).

Stosowanie w sytuacjach problemowych

- Uczeń potrafi korzystać z komputerowych, bibliograficznych baz danych i selekcjonować pozycje wg interesujących go kryteriów (takie bazy znajdują się w dużych bibliotekach lub w Internecie).
- Uczeń, przystępując do pisania pracy dyplomowej, potrafi sporządzić zestawienie bibliograficzne interesujących go dokumentów, korzystając ze źródeł, dostępnych również w innych bibliotekach. Sporządzone zestawienie właściwie uporządkuje.

Nauczyciel, przygotowując ten konspekt, zakłada, że słuchacze klas ponadpodstawowych, poznali już, podczas wcześniej przeprowadzonych lekcji bibliotecznycy Źródła pośrednie i bezpośrednie pozyskiwania wiedzy. Znają również obsługę komputera, jego podstawowych programów oraz podstawowe zasady pracy programu bibliotecznego, znajdującego się w bibliotece szkolnej.

Pomoce:

- Komputerowy Katalog Biblioteczny
- Bibliografia Zawartości Czasopism
- Przewodnik Bibliograficzny
- Plansze
- Kartoteka zagadnieniowa
- Zaprojektowana baza danych do samodzielnego wprowadzania informacji przez uczniów

Metody:

- Pokaz
- Pogadanka wstępna
- Zajęcia w grupach z wykorzystaniem trzech stanowisk komputerowych, celem rozwiązania problemu, przedstawionego przez nauczyciela bibliotekarza

Przebieg lekcji:

- Część wprowadzająca
 - a. przedstawienie plansz z elementami opisu bibliograficznego, stosowanego w bibliografii załącznikowej:
 - plansza nr 1 - dla wydawnictw zwartych
 - plansza nr 2 - dla odrębnej rozprawy w pracy zbiorowej
 - plansza nr 3 - dla artykułu w czasopiśmie
 - b. przedstawienie układów, według których dokonuje się zestawień bibliograficznych: - plansza nr 4
 - c. krótkie przypomnienie zasad wyszukiwania informacji w programie komputerowym biblioteki:
 - wyszukiwanie wg nazwiska autora,
 - wyszukiwanie wg tytułu,
 - wyszukiwanie wg daty wydania,
 - wyszukiwanie wg nazwy wydawnictwa,
 - wyszukiwanie wg miejsca wydania,
 - wyszukiwanie wg słów kluczowych,
 - d. prezentacja przygotowanych rekordów baz danych do wprowadzania sporządzonych zestawień tematycznych.
- Przedstawienie problemu: Wykorzystując posiadaną wiedzę, przedstawione plansze, oraz wszystkie dostępne w bibliotece materiały, dokonać tematycznego zestawienia bibliograficznego. Warunkiem jest dokonanie zestawienia poprzez wprowadzenie danych do założonej bazy danych, sortowania jej wg wybranego przez ucznia schematu i wydrukowanie gotowych zestawień.
- Część ćwiczeniowa:
 - a. podział grupy 20-osobowej na trzy zespoły,
 - b. przedstawienie tematów bibliograficznych:
 - temat 1 Komputer w szkole
 - temat 2 Internet
 - temat 3 Automatyzacja bibliotek

- c. Instrukcja:
 - polecenie dokonania zestawienia 15 pozycji
 - samodzielna praca uczniów z Komputerowym Katalogiem Bibliotecznym
 - wyszukiwanie danych, dotyczących poszczególnych tematów
 - wyszukiwanie informacji w Bibliografii Zawartości Czasopism i Przewodniku Bibliograficznym
 - wyszukiwanie informacji w kartotece zagadnieniowej
 - wprowadzanie przygotowanych opisów bibliograficznych do bazy danych komputera
 - dołączenie rekordów z Komputerowego Katalogu Bibliotecznego do bazy danych
 - sortowanie wprowadzonych pozycji wg przyjętego układu
 - wydruk zestawienia bibliograficznego
- Część sprawdzająca:
 - a. korekta dokonanych zadań
 - b. podsumowanie lekcji:
 - przydatność sporządzania zestawień bibliograficznych do referatu, pracy dyplomowej itp.
 - niekwestionowana pomoc komputerowych systemów bibliotecznycch w szybkim uzyskiwaniu informacji, możliwość selekcji materiału
 - komputer urządzeniem umożliwiającym uczestnictwo w tworzeniu informacji
 - kształtowanie umiejętności pracy zespołowej.